

KISWAHILI FASIHI (MWONGOZO)

KIDATO CHA TATU

1. USHAIRI

- a) Kiatu 1x1
b) Tashhisi/ uhuishi- usoni
- Umekeuka

ii) tashibihi- kama kwamba unacheka

iii) tabaini- unacheka- utabani (zozote3x1)

- c) Inksari- `takusaidia
` kikuthamini
`takubidi
` tabani (za kwanza 3x1)

- d) Mathnawi- pande mbili
Mtiririko-vina vyote vinafanana
Tarbia- mishororo minne (za kwanza 2x1)

- e) Kiatu kupasuka
Ngozi imechunjuka
Kutoboka
Kupanuka (zozote4x1)

- f) Hana kiatu kingine (1x1)

- g) Kuna vina vya kati `ka` na vya mwisho“ni”

Ka ni
Ka ni
Ni ka

-shairi limegawika katika vipande viwili ukwapi na Utao

-kuna mishororo minne kwa kila ubeti

-shairi lina mizani 8,8 jumla 16 katika kila mshororo wa kila ubeti

-vina vinatiririka (zozote 4x1)

- h) Kenuka – furahi/ tabasamu

Rahani- kwenye starehe. (2x1)

(za kwanza 10x2 = 20)

2. FASIHI SIMULIZI

- a) Maigizo au drama ni sanaa ya mazungumzo yanayoambatana na matendo. (2x1=2)

- b) Sifa

- Huigizwa/ hutolewa mbele ya hadhira

- Huhitaji mahali na mandhari maalum
- Hufungamana na shuguli za kijamii k.v. miviga
- Sharti kuwe na tendo la kuigiza.
- Waigizaji hutumia maleba yanayooana na hali.
- Huwa na muundo na mtiririko mahususi wa matukio.
- Matendo huhusu hali halisi za maisha ya jamii
- Huambatana na ngoma na uimbaji au ukariri wa mashairi (Za kwanza 5x1)

c) Umuhimu

- Huburudisha watazamaji na waigizaji
- Huhifadhi / heundeleva utamaduni wa jamii
- Hutambulisha jamii. Kila jamii ina sanaa yake
- Hukuza umoja na ushirikiano
- Ni nyenzo ya kupitisha/ kurithisha maarifa na amali za jamii.
- Husawiri mitazamo / falsafa ya jamii kuhusu maswala tofauti
- Husifu tabia chanya na kukashifu tabia hasi
- Hukuza uzalendo kupitia miviga.
- Hukuza vipawa k.v Uongozi/ majukumu mengine
- Huimarisha urafiki- Uigizaji wa utani
- Hutazamisha jamii mazingira
- Huelimisha – kupitia maudhui na sifa za wahusika (Za kwanza 8x1=8)

c) Mwigizaji bora (sifa)

- Ni jasiri aigiza bila woga.
- Ni mbunifu - anatumia mbinu mbalimbali kuvutia hadhira
- Mjuzi wa kutumia ishara na miondoko inayooana na matendo.
- Ana ujuzi na ufasaha wa lugha.
- Anaielewa hadhira na kuzingatia kiwango na matakwa yao.
- Anatumia maleba yanayooana na anachoigiza.
- Anashirikisha hadhira
- Aelewa utamaduni wa hadhira yake.
- Ni mfaraguzi- anaweza kubadili uigizaji papo hapo kutegemea hadhira. (Za kwanza 5 x1=5)